

Okulunuzda çocuk katılımının durumunu değerlendirmek ister misiniz? Bu değerlendirmeyi bu afişte yer alan soruları okulunuz için yanıtlayarak yapabilirsiniz.

Demokratik okulların başlıca özelliği olan çocuk katılımı, çocukların görüşlerini özgürce ifade etmeleri, bu görüşlerin ciddiye alınması ve çocukların kendilerini ilgilendiren karar süreçlerinde etkin rol almaları demektir.

Çocuk katılımı, temel bir hak olarak Çocuk Haklarına dair Sözleşme'nin 12. maddesinde güvence altına alınıyor.

Buna göre, öğretim yöntemlerinden okul bütçesine, sosyal etkinliklerden disiplin politikalarına, yöneticilerin ve eğitimcilerin seçiminden okulun fiziksel yapısına, okulun denetiminden gelişim planlamasına kadar geniş bir çerçevede, tüm öğrencilerin okuldaki kararlara katılımı mümkün olmalı.

OKULUNUZ ÖĞRENCİ KATILIMINI NE KADAR DESTEKLİYOR?

Okulda demokratik yöntemlerle oluşturulmuş ve işleyen bir öğrenci meclisi var mı?

Öğrenciler okul yaşamını düzenleyen kurul ve komisyonlarda temsil ediliyor mu?

Okulda çocuklar meclis, kurul ve komisyonlar dışında da karar alma süreçlerine katılabiliyor mu?

Seçmeli dersler belirlenirken çocukların isteklerine öncelik veriliyor mu?

Okulun gelişim ya da stratejik planı hazırlanırken öğrencilerin görüşüne başvuruluyor mu?

Okul sunduğu hizmetlere ve sosyal etkinliklere ilişkin çocuklara danışılıyor mu?

Öğrencilerin dileklerini, şikayetlerini, önerilerini isimlerini söylemek zorunda kalmadan paylaşabilecekleri dilek kutuları var mı?

ÖĞRENCİLERİN KATILDIĞI KARAR SÜREÇLERİ

İlgili mi?

Çocukların görüşlerinin alınacağı konular, çocukların yaşamlarıyla ilgili olmalı; çocuklara bilgi ve becerilerini kullanma olanağı verilmeli.

Öğrencilere öncelik verdikleri konularda (örneğin formalar, sosyal etkinlikler, güvenlik, temizlik gibi) danışılıyor mu?

Öğrencilere derslerde öğrenmek istedikleri konular soruluyor mu? Derste tartışmak istedikleri güncel konuları gündeme getirebiliyorlar mı?

Gönüllü mü?

Çocuklar görüşlerini ifade etmeye asla zorlanmamalı, katılımlarını her aşamada sona erdirebilecekleri konusunda bilgilendirilmeli.

Sınıf temsilcileri ya da diğer kurullardaki öğrenci temsilcileri gönüllü olarak mı belirleniyor?

Her öğrenci kendi istediği kulübe üye olabiliyor mu? Öğrenciler kendi istedikleri kulübü kurmak için destekleniyor mu?

Saygılı mı?

Çocukların görüşleri saygıyla karşılanmalı, sosyoekonomik ve kültürel farklılıklara duyarlı olunmalı.

Okulun stratejik planı hazırlanırken öğrencilerin görüşlerine diğer paydaşların görüşleriyle eşit değer veriliyor mu?

Müfredat tasarlanırken öğrenci görüşü alınıyor mu?

Öğretim programları ve yöntemleri belirlenirken öğrencilerin farklı özelliklerine ve gereksinimlerine duyarlılık gösteriliyor mu?

Çocuk dostu mu?

Çocukların kararlara katılacağı ortamlar ve kullanılan yöntemler çocukların yaşlarına ve gelişim kapasitelerine göre uyarlanmalı.

Öğrencilerin görüşlerini almak için kullanılan formlardaki ifadeler farklı yaş ve engel grupları için uyarlanıyor mu?

Kurul ve komisyonların çalışma zamanları, mekanları ve yöntemleri belirlenirken öğrencilerin gereksinimleri dikkate alınıyor mu?

İçermeci mi?

Tüm çocukların eşit katılımı sağlanmalı; dezavantajlı çocukların katılımını sağlayacak olanaklar geliştirilmeli.

Yaşı, cinsiyeti, özel gereksinimi, ders başarısı, disiplin durumu, ailesinin geliri ve eğitim düzeyi, dili, dini, etnik kökeni, siyasal görüşleri ya da diğer özellikleri ne olursa olsun isteyen her öğrenci meclis ya da kurul çalışmalarına katılabiliyor mu?

Öğrenci meclisinde veya kurullarda yapılan tartışmalar ve alınan kararlara ilgili üye olmayan öğrenciler düzenli olarak bilgi edinebiliyor mu?

Saydam ve bilgilendirici mi?

Çocuklara katılım hakları ile katılım sürecinin kapsamı, amacı ve etkisine ilişkin eksiksiz, erişilebilir, farklılıklara duyarlı ve yaşlarına uygun bilgi sunulmalı.

Okuldaki tüm öğrencilere sınıf temsilciliği, okul temsilciliği, okul meclisi ya da diğer kurullar konusunda yeterli ve açık bilgi veriliyor mu?

Okuldaki öğrencilere bir konuda danışıldıktan sonra (örneğin bahçenin düzenlenmesi, sosyal etkinlikler gibi) görüşlerinden nasıl yararlandığıyla ilgili bilgi veriliyor mu?

Güvenli ve risklere duyarlı mı?

Çocukların görüşlerini ifade etmeleriyle oluşabilecek risklerin azaltılması için gerekli önlemler alınmalı; çocuklar gerek duyduklarında destek için nereye gitmeleri gerektiği konusunda bilgilendirilmeli.

Öğrenciler görüşlerini açıkladıkları için herhangi bir disiplin cezasıyla karşılaşmayacaklarını bilerek özgürce kendilerini ifade edebiliyorlar mı?

Öğrenci meclisi başkanının müdürün görev süresinin uzatılmasıyla ilgili yaptığı değerlendirme nedeniyle olumsuz bir durumda karşılaşmaması güvence altında mı?

Hesap verebilir mi?

Çocuklar, görüşlerinin nasıl yorumlandığına ve kullanıldığına ilişkin bilgilendirilmeli; katılımlarının sonuçları nasıl etkilendiği konusunda açık geribildirim alabilmeli.

Öğrenci meclisinin aldığı kararlar uygulanmadığında öğrencilere açıklama yapılıyor mu?

Öneri, dilek ve şikayet kutusuyla paylaşılan taleplerin nasıl karşılanacağı veya neden karşılanmadığı konusunda öğrencilere geribildirim veriliyor mu?

Disiplin politikalarıyla ilgili söyleyeceklerim var.

Eğitimle destekleniyor mu?

Yetişkinler ve çocuklar, birlikte ortaklaşa ve etkin biçimde çalışabilmek için hazırlanmalı, güçlendirilmeli.

Görüşleri sorulmadan önce öğrencilerin görüş oluşturmalarını kolaylaştıracak bilgiler sunuluyor mu?

Okuldaki tüm yöneticiler, öğretmenler ve çalışanlar çocuk hakları ve çocuk katılımıyla ilgili bilgi sahibi mi?

Okulun yönetiminde söz sahibi olmak istiyorum.

